

Dijital Dönüşüm ve Öğrenci Değerleri Üzerindeki Etkisi: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Bir Araştırma

Digital Transformation and Its Impact on Student Values: A Research Based on Teachers' Views

ÖZET

Araştırmanın amacı dijital dönüşüm ve öğrenci değerleri üzerindeki etkisini öğretmen görüşlerine dayalı bir araştırmaktır. Bu kapsamda çalışma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseninde yapılmıştır. Çalışma grubunu 13 öğretmen oluşturmaktadır olup, katılımcılar amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmacı, veri toplama yöntemi olarak açık uçlu yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ve araştırmacı notları tasarlamıştır. Görüşme soruları yönlendirici olmayan, açık uçlu ve anlaşılması kolay bir şekilde yazılmıştır. Görüşme vekilerini incelemek için içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Katılımcıların çoğunluğu dijital dönüşümün eğitim faaliyetleri için faydalı olduğuna inanmaktadır. Öğretmenler, dijital devrimin öğretim kaynaklarını geliştirdiğini, iletişimi hızlandırdığını, bilgiye erişimi iyileştirdiğini ve öğrenci ve öğretmenlerin çalışma koşullarını iyileştirdiğini söylemiştir. Ayrıca uzaktan eğitim için dijital dönüşümün avantajlarını vurgulamışlardır. Bununla birlikte, bazı eğitimciler dijital değişimin öğrencilerin ahlakı üzerinde nasıl zararlı bir etkisi olduğunu vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Öğrenci Değeri, Okul, Öğretmen

ABSTRACT

The aim of the study is to investigate digital transformation and its impact on student values based on teacher views. In this context, the study was conducted in a case study design, which is one of the qualitative research methods. The study group consisted of 13 teachers and the participants were determined by purposive sampling method. The researcher designed an open-ended semi-structured interview form and researcher notes as a data collection method. The interview questions were written in a non-directive, open-ended and easy-to-understand manner. Content analysis approach was used to analyze the interview proxies. According to the results of the study, the majority of the participants believe that the digital transformation is beneficial for educational activities. Teachers said that the digital revolution has improved teaching resources, accelerated communication, improved access to information, and improved working conditions for students and teachers. They also emphasized the advantages of digital transformation for distance education. However, some educators emphasized how digital change has had a detrimental impact on students' morality.

Keywords: Digital Transformation, Student Value, School, Teacher

GİRİŞ

Dijital dönüşüm, geleneksel iş süreçlerini dijital teknolojilerle yeniden yapılandıran ve organizasyonların daha verimli ve etkili hale gelmesine olanak tanıyan bir kavramdır. Dijital dönüşümün eğitim sektörüne etkisi ise son yıllarda giderek artmaktadır. Bu nedenle, dijital dönüşüm öğrenci değerleri üzerinde çeşitli etkileri olabilir. Dijital dönüşüm, öğrencilere daha fazla erişim ve seçenek sunarak öğrenme deneyimlerini geliştirebilir (Schenk & Dolata, 2020). Örneğin, çevrimiçi öğrenme platformları sayesinde öğrenciler, kendi öğrenme hızlarına ve ihtiyaçlarına göre dersleri takip edebilirler. Ayrıca, dijital araçlar ve uygulamalar, öğrencilere daha etkileşimli ve eğlenceli öğrenme deneyimleri sunabilir. Dijital dönüşüm ayrıca öğrencilerin özgüvenini ve yaratıcılığını artırabilir. Örneğin, öğrenciler, dijital araçlar ve uygulamalar kullanarak projeler geliştirebilirler. Bu projeler, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirerek özgüvenlerini artırabilir. Ancak dijital dönüşümün olumsuz etkileri de olabilir. Örneğin, çevrimiçi öğrenme platformları, öğrencilerin yalnızlaşmasına ve sosyal etkileşimlerinin azalmasına neden olabilir. Ayrıca, öğrencilerin dijital araçlar ve uygulamalara olan bağımlılıkları, zaman yönetimi becerilerini ve konsantrasyonlarını olumsuz yönde etkileyebilir (Schenk & Dolata, 2020). Sonuç olarak, dijital dönüşüm öğrenci değerleri üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilere sahip olabilir. Eğitimcilerin, dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanarak öğrencilerin öğrenme deneyimlerini geliştirmeleri ve aynı zamanda dijital araçlar ve uygulamaların olumsuz etkilerini en aza indirmeleri önemlidir. Bu noktada, öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmeleri ve dijital teknolojileri güvenli bir şekilde kullanmaları da önemlidir. Eğitimcilerin, öğrencilere dijital teknolojilerin nasıl kullanılacağı konusunda eğitim vermeleri ve güvenli internet kullanımı hakkında bilgilendirmeleri gerekir. Ayrıca, dijital dönüşüm ile birlikte öğretmenlerin rolü de değişebilir. Öğretmenlerin, dijital araçlar ve uygulamalar kullanarak öğrencilerin öğrenme deneyimlerini desteklemeleri ve öğrencilerin dijital

Sümeyya Kurt¹
Emre Ceylan²
Ahmet Bodur³
Gözde Yüksel⁴

How to Cite This Article

Kurt, S., Ceylan, E., Bodur, A., Yüksel, G. (2023). "Dijital Dönüşüm ve Öğrenci Değerleri Üzerindeki Etkisi: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Bir Araştırma", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:49; pp:2652-2662. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.6944>

Arrival: 12 March 2023
Published: 31 May 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Uzman Öğretmen, Çorum Yumurta A.Ş. İlkokulu Müdürü, Çorum, Türkiye

² Uzman Öğretmen, Çorum Yumurta A.Ş. İlkokulu Müdür Yardımcısı, Çorum, Türkiye

³ Uzman Öğretmen, Toki Şehit Şükrü Özyol İlkokulu Müdür Yardımcısı, Çorum, Türkiye

⁴ Uzman Öğretmen, Karşıyaka Anaokulu Okul Öncesi Öğretmeni, Çorum, Türkiye

becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları gerekebilir. Sonuç olarak, dijital dönüşüm öğrenci değerleri üzerinde çeşitli etkilere sahip olabilir. Eğitimcilerin, dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanarak öğrencilerin öğrenme deneyimlerini geliştirmeleri ve öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları önemlidir. Ayrıca, öğrencilerin dijital teknolojileri güvenli bir şekilde kullanmaları ve dijital bağımlılıktan kaçınmaları için eğitim almaları gerekmektedir. Bu noktada, dijital dönüşümün eğitim sektöründeki etkisi sadece öğrencilerle sınırlı değildir. Dijital teknolojiler, öğretmenlerin de öğretim faaliyetlerini daha verimli hale getirmesine ve öğretmenlerin kendi gelişimlerini takip etmelerine olanak tanır (Balkin & Sonnevend, 2016). Örneğin, öğretmenler, dijital araçlar ve uygulamalar kullanarak öğrenci performansını takip edebilir ve öğrencilere daha bireysel öğrenme deneyimleri sunabilirler. Ayrıca, dijital dönüşüm, okulların yönetiminde de etkili olabilir. Okul yöneticileri, dijital araçlar ve uygulamalar kullanarak öğrenci ve öğretmen performansını takip edebilir, okul yönetimi ve iletişimi için dijital platformlar kullanabilirler. Ancak, dijital dönüşümün getirdiği değişiklikler ve yenilikler, bazı öğrenciler ve öğretmenler için zorluklar da yaratabilir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin dijital teknolojileri kullanmada yeterli donanımına sahip olmamaları veya teknolojiye karşı direnç göstermeleri gibi faktörler, dijital dönüşümün başarısını etkileyebilir. Sonuç olarak, dijital dönüşümün eğitim sektörüne etkisi oldukça geniş kapsamlıdır. Eğitimcilerin, dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanarak öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme deneyimlerini geliştirmeleri ve dijital becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları gerekmektedir (Oliveira & Souza, 2022). Bununla birlikte, dijital dönüşümün getirdiği değişikliklerin herkes tarafından kabul edilmesi ve benimsenmesi için uygun eğitim ve destek de sağlanmalıdır. Ayrıca, dijital dönüşümün eğitim sektörüne olan etkisi sadece öğretim ve öğrenme faaliyetlerini değiştirmekle sınırlı değildir. Dijital dönüşüm, eğitim sektöründeki iş süreçlerini de dönüştürebilir. Örneğin, dijital platformlar ve uygulamalar kullanarak okulların kayıt ve kaynak yönetimi süreçleri daha verimli hale getirilebilir. Ayrıca, dijital teknolojilerin kullanımı ile kağıt tüketimi azaltılabilir, böylece çevre dostu bir yaklaşım benimsenmiş olur. Dijital dönüşümün eğitim sektöründeki diğer bir etkisi de, öğrencilerin eğitimlerine her yerden ve her zaman erişebilmesini sağlamasıdır (Balkin & Sonnevend, 2016). Online eğitim programları ve dijital öğrenme platformları, öğrencilerin derslerini ve materyalleri evlerinde veya seyahat ederken bile erişilebilir hale getirir. Bu sayede, öğrencilerin eğitimlerine istedikleri zaman erişebilmeleri ve öğrenme süreçlerini kendi hızlarına göre yönetebilmeleri mümkün olur. Ancak, dijital dönüşümün eğitim sektörüne getirdiği bu yeniliklerin yanı sıra, bazı dezavantajları da vardır. Örneğin, öğrencilerin uzaktan öğrenme sırasında öğretmenlerle ve diğer öğrencilerle etkileşim kurma fırsatları azalabilir. Ayrıca, öğrencilerin dijital cihazlarla çok fazla zaman geçirmesi, dijital bağımlılık ve diğer sağlık sorunlarına neden olabilir. Sonuç olarak, dijital dönüşüm eğitim sektöründe birçok avantaj ve dezavantajı beraberinde getirir. Eğitimcilerin, dijital teknolojileri doğru bir şekilde kullanarak öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme deneyimlerini geliştirmeleri, iş süreçlerini daha verimli hale getirmeleri ve öğrencilerin eğitimlerine daha fazla erişim sağlamaları gerekmektedir (Bilyalova, Salimova & Zelenina, 2020). Bununla birlikte, dijital dönüşümün getirdiği değişikliklerin ve yeniliklerin etkileri de yakından takip edilmeli ve gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Öğretmenler, eğitim sektöründeki en önemli paydaşlardan biridir ve dijital dönüşüm sürecindeki değişikliklerin doğrudan etkilendikleri kişilerdir. Bu nedenle, öğretmenlerin dijital dönüşüm sürecindeki deneyimleri, görüşleri ve önerileri, dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki etkilerinin anlaşılması ve en iyi uygulamaların belirlenmesi açısından önemlidir (Oliveira & Souza, 2022). Öğretmenlerin görüşleri, dijital dönüşüm sürecindeki sorunları ve fırsatları belirlemeye yardımcı olabilir. Örneğin, öğretmenlerin öğrencilerin dijital becerilerinin artması konusundaki görüşleri, eğitim programlarının dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik olarak tasarlanmasına yardımcı olabilir. Ayrıca, öğretmenlerin dijital araçlar ve uygulamalar konusundaki deneyimleri, eğitim sektöründeki dijital dönüşümün uygulanabilirliği ve başarısı konusunda önemli bir gösterge olabilir. Öğretmenlerin dijital dönüşümle ilişkin görüşlerinin alınması, öğretmenlerin dijital teknolojilerin kullanımı konusundaki yetkinliklerini artırmak için gereken eğitimlerin belirlenmesine yardımcı olabilir. Öğretmenlerin dijital dönüşüm sürecindeki görüşleri ayrıca, dijital teknolojilerin eğitim sektöründeki kullanımına yönelik politikaların ve stratejilerin oluşturulması sürecinde de dikkate alınmalıdır. Sonuç olarak, öğretmenlerin dijital dönüşüm sürecindeki görüşlerinin alınması, eğitim sektöründeki dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki etkilerinin anlaşılması ve dijital dönüşümün en iyi uygulamalarının belirlenmesi açısından önemlidir. Öğretmenlerin deneyimleri ve görüşleri, dijital dönüşüm sürecinde karşılaşılan sorunların çözümüne ve dijital dönüşümün başarısı için gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olabilir. Bu kapsamda araştırmanın amacı dijital dönüşüm ve öğrenci değerleri üzerindeki etkisini öğretmen görüşlerine dayalı bir araştırmaktır. Bu genel amaç altında araştırmada aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

Öğretmen görüşlerine göre dijital dönüşüm çağında eğitim öğretim faaliyetleri nasıl etkilenmiştir?

Öğretmen görüşlerine göre dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki etkisi nasıldır?

Öğretmen görüşlerine göre sosyal paylaşım platformlar (facebook, instagram, tiktok vd.) öğrencilerin değerlerini nasıl etkilemiştir?

Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin değerlerinin korunması için dijital dönüşüm kapsamında neler yapılabilir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Dijital dönüşüm ve öğrenci değerleri üzerindeki etkisini öğretmen görüşlerine dayalı analiz edildiği bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseninde yapılmıştır. Konuya ilişkin kapsamlı bir bilgi ve yorum sunmak için nitel çalışma yaklaşımı kullanılmıştır. Durum çalışmaları, kapsamlı veri toplama ve çalışma gerektiren araştırmalarda kullanılabilir. Ayaçlı'ya (2012) göre vaka çalışmaları alternatif olarak ya da durum çalışmaları olarak da adlandırılabilir. Durum çalışması yaklaşımı kullanılırken karşılaştırma yapılmaz; bunun yerine, Subası ve Okumuş (2017) olayları veya davranışları karakterize etmeye ve bulmaya çalışır. Görüşmeler yoluyla elde edilen bilgilerin yorumlanmasını da içeren gözleme dayalı bir prosedür, nitel araştırma yaklaşımı olarak adlandırılır (Karataş, 2015). Bu yöntem, bakış açıları gerçekçi bir şekilde aktarmayı amaçlar. İnsanları, sürekli değişkenlik gösteren zihinsel yapıları, duygusal durumları ve sosyal yaşamdaki ilişkilere verdikleri tepkiler göz önüne alındığında karmaşık varlıklar olarak görmenin daha uygun olacağı düşüncesi, çalışmada nitel araştırma yönteminin uygulanmasının arkasındaki temel itici güçtür (Baltacı, 2019). Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve veri analizi gibi nitel veri toplama tekniklerini kullanarak problemi çözmek ve problemle ilgili gerçekleri net bir şekilde incelemek için daha önce bilinmeyen veya ortaya çıkmamış problemleri tanımlamaya yönelik öznel-yorumlayıcı bir analizi ifade eder. Araştırmacı, veri toplama aracı olarak çalışmada kullanılan açık uçlu yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturmuştur. Verileri elde etmek için bir araştırmacı bire bir görüşmeler gerçekleştirmiştir. Görüşme verilerini incelemek için içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 13 öğretmen oluşturmakta olup, katılımcılar amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Olasılıksız, rastgele olmayan örnekleme stratejisine amaçlı örnekleme denir. Çalışmanın hedeflerine uygun olarak bol miktarda bilgi içeren senaryoların seçilmesiyle, amaçlı örnekleme derinlemesine araştırma yapılmasını sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2020). Belirlenen gerekliliklere uyan veya belirli özelliklere sahip bir veya daha fazla özel durumun incelenmesi amaçlandığında seçilir. Aşağıda Tablo 1'de araştırmanın katılımcılarının demografik özelliklerine ilişkin ayrıntılara yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

	Cinsiyet	Branş	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	Erkek	Sınıf Öğretmeni	50	23	Lisans
K2	Erkek	Sınıf Öğretmeni	46	25	Lisans
K3	Kadın	Sınıf Öğretmeni	40	13	Lisans
K4	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	35	11	Lisans
K5	Erkek	Sınıf Öğretmeni	51	25	Lisans
K6	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	42	15	Lisans
K7	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	43	13	Lisans
K8	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	41	15	Lisans
K9	Kadın	Sınıf Öğretmeni	54	28	Lisans
K10	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	40	14	Lisans
K11	Erkek	Sınıf Öğretmeni	52	25	Lisans
K12	Kadın	Sınıf Öğretmeni	54	25	Lisans
K13	Erkek	Sınıf Öğretmeni	45	23	Lisans

Tablo 1'de verilen katılımcıların profili incelendiğinde, cinsiyet bakımından çalışmada 8 kadın 5 erkek öğretmen olduğu görülmüştür. Branşları bakımından çalışmada 8 sınıf öğretmeni, 5 de okul öncesi öğretmeni bulunmaktadır. Yaşları bakımından katılımcıların genel olarak 35-54 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Kıdem süreleri bakımından ise en az 11 yıl, en fazla 28 yıllık kıdeme sahip öğretmenler çalışmada yer almıştır. Eğitim durumları incelendiğinde 13 öğretmen de lisans mezunu olduklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmacı, veri toplama yöntemi olarak açık uçlu yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ve araştırmacı notları tasarlamıştır. Görüşme soruları yönlendirici olmayan, açık uçlu ve anlaşılması kolay bir şekilde yazılmıştır. Daha sonra, eğitim programları ve öğretim, eğitimde ölçme ve değerlendirme ile bilgisayar eğitimi ve öğretim teknolojileri alanlarında nitel araştırma geçmişine sahip beş uzmandan bu soruların kapsam geçerliliğini gözden geçirmeleri istenmiştir. Uzmanların önerileri doğrultusunda sorular nihai olarak geliştirilmiştir. Görüşme soruları onaylandıktan sonra araştırmacının çalıştığı okuldan bir erkek ve bir kadın ilkökul öğretmeni ile pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşme sırasında görüşme sorularının geçerliliği ve anlaşılabilirliği incelenmiştir. Pilot görüşme sonucunda gerekli düzeltmeler yapılarak görüşme formu tamamlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

Dijital dönüşüm çağında eğitim öğretim faaliyetleri nasıl etkilenmiştir? Açıklayınız?

Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki etkisi hakkında ne söylersiniz? Nasıl etkilemiştir?

Sosyal paylaşım platformlarının (facebook, instagram, tiktok vd.) öğrencilerin değerlerini nasıl etkilemiştir?

Öğrencilerin değerlerinin korunması için dijital dönüşüm kapsamında neler yapılabilir? Önerileriniz nelerdir? Gönüllülük esasına dayanan bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak çalışma grubunda yer alan her bir öğretmenle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için katılımcıların uygun gördükleri bir zaman ve mekânda, kendilerini rahat hissettikleri sakin bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların sözlü ve yazılı onayı alındıktan sonra, veri kaybını önlemek için görüşmeler ses kaydına alınmış, ardından yazıya dökülmüş ve değerlendirilmiştir. Görüşmeler, araştırmanın temel soruları tatmin edici bir şekilde yanıtlanana ve veriler tekrarlanana kadar sürdürülmüştür.

Verilerin Analizi

İlk olarak, görüşmelerden elde edilen nitel verileri analiz etmek için bilgisayar kullanılmıştır. Metin tabanlı otomatik veriler, doğruluklarından emin olmak için görüşme dökümleriyle karşılaştırılmıştır. Görüşme verilerini incelemek için içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. İçerik analizi için olayların tümevarımsal olarak incelenmesi gereklidir. İncelenen olgu veya olayın temel nedenlerine odaklanır. Kodlama, olguların arkasındaki görüşleri ve bunlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarır (Baltacı, 2019). Verileri analiz etmek için içerik analizi yaklaşımı kullanılırken temaların ve temalarla uyumlu kodların oluşturulması ilk sırada yer almıştır. Daha sonra kodları tablolaştırmak için frekans kullanılmıştır. Temaların ve kodların geliştirilmesi, verilerin geçerliliğini sağlamak için araştırmacı dışında bir nitel araştırma uzmanına devredilmiştir. Miles ve Huberman'ın (1994) kodlayıcılar arası güvenilirlik formülü (Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılarak güvenilirlik belirlendiğinde kodlayıcılar arası uyum oranı %90'dır. Bu oran %70'in üzerinde olduğu için güvenilir olarak kabul edilmektedir (Miles & Huberman, 1994). Katılımcı öğretmenlerin kimlikleri gizli tutulmuş ve özgünlük ve güvenilirlik adına kodlarla değiştirilmiştir. Çalışmanın içerik analizi kullanılarak verilerden çıkarılan sonuçlarına doğrudan alıntılar da eşlik etmiştir.

BULGULAR

Dijital Dönüşümün Eğitim Öğretim Faaliyetlerine Etkileri

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan 'dijital dönüşüm çağında eğitim öğretim faaliyetlerinin nasıl etkilendiğine' ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine etkileri

Temalar	Kodlar	f
Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumlu etkileri	Bilgiye ulaşmak kolaylaşmış ve hızlanmıştır.	8
	Eğitimcilerin birbiriyle bilgi paylaşımı kolaylaşmış ve hızlanmıştır.	2
	Eğitim içerikleri çeşitlenmiştir.	2
	Doğrudan ve görsel öğrenme.	2
	İletişimi hızlandırmıştır.	1
	Amacına uygun olarak kullanılırsa güzel.	1
	Eğitim materyalleri zenginleşmiştir.	1
	Çalışma şartlarını kolaylaştırmıştır.	1
	Dijital dönüşüm uzaktan eğitime imkân sağlamıştır.	1
Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkileri	Çocukların grupla öğrenmelerini olumsuz etkileyerek, öğrenmeyi bireyselleştirmiştir.	2
	Yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi açısından olumsuz yönde etkilemiştir.	1
	Çocukların eğitim öğretime kanalize olması daha da zorlaşmıştır.	1
	Dikkat eksikliği daha fazla görülmektedir.	1

Tablo 2 incelendiğinde; dijital dönüşüm çağında eğitim öğretim faaliyetlerinin nasıl etkilendiğine ilişkin katılımcı görüşlerinin, dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumlu etkileri ile dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkileri olmak üzere iki tema altında toplandığı ve katılımcıların sıklıkla dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumlu etkileri üzerinde durdukları görülmektedir.

Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumlu etkileri teması altında; bilgiye ulaşmak kolaylaşmış ve hızlanmıştır, eğitimcilerin birbiriyle bilgi paylaşımı kolaylaşmış ve hızlanmıştır, eğitim içerikleri çeşitlenmiştir, doğrudan ve görsel öğrenme, iletişimi hızlandırmıştır, amacına uygun olarak kullanılırsa güzel, eğitim materyalleri zenginleşmiştir, çalışma şartlarını kolaylaştırmıştır, dijital dönüşüm uzaktan eğitime imkân sağlamıştır isimli dokuz kod bulunduğu görülmektedir. Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumlu etkilerine ilişkin görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Olumlu yönde etkilenmiştir. Bilgiye çabuk ve kolay erişimi olumlu olmuştur. Eğitimcilerin birbiriyle bilgi paylaşımı olumlu yönde etkilenmiştir. Öğretmenlerin materyaller hakkında haberdar olması ve eğitim içeriklerinin çeşitlenmesi sağlanmıştır.” (K1)

“Dijital dönüşüm çağında eğitim öğretim faaliyetleri genel olarak olumlu etkilenmiştir. Bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır. Öğretmenin alternatifleri artmıştır.” (K2)

“Çalışma şartlarımızı kolaylaştırır. Bilgiye çabuk ulaşırız. İletişimimiz daha çabuk olur, sosyal alanda birbirimizi etkiler.” (K3)

“Dijital çağında bilgiye daha kısa bir şekilde ulaşılması sağlanmış, okullarda akıllı tahtalar sayesinde görseller ve videolarla eğitim daha zenginleştirilmiştir. Pandemi döneminde de eğitimin devam edilmesi sağlanmıştır.” (K5)

“Dijital dönüşümle okuldan eğitim sadece kapalı mekanlarda yapılmayıp uzaktan da yapılma imkânı sağlamıştır. Eba öğretmenlerin de öğrencilerinde eğitim öğretim faaliyetlerinde Etkin katılımına imkân sağlamıştır.” (K10)

“...dijital platformda hazır bilgiye ulaşma anlamında daha kolay olmuştur.” (K11)

“Dijital çağ eğitimi doğrudan ve görsel öğrenme sağlayabiliyor.” (K12)

Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkileri teması altında; çocukların grupla öğrenmelerini olumsuz etkileyerek öğrenmeyi bireyselleştirmesi (f=2), yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi açısından eğitimi olumsuz yönde etkilemesi (f=1), çocukların eğitim öğretime kanalize olmasını daha da zorlaştırması (f=1), dikkat eksikliğinin daha fazla görülmesi (f=1) isimli dört adet kod bulunduğu görülmektedir. Dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkilerine ilişkin görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Dijital Çağ eğitimi, ...çocukların grupla değil öğrenmeyi faaliyet alanlarında bireyselleştiriyor” (K9)

“Yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi açısından olumsuz yönde ...olmuştur.” (K11)

“Çocukları grupla öğrenmeleri olumsuz yönde etkilenabiliyor. Bireyselleştirilmesi sosyalliği olumsuz etkiliyor.” (K12)

“Çocukların eğitim öğretime kanalize olması daha zorlaşmaya başlamıştır. Dikkat eksikliği daha fazla görülmektedir. Bu da eğitim faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir.” (K13)

Dijital Dönüşümün Öğrenci Değerleri Üzerindeki Etkileri

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ‘dijital dönüşümün öğrenci değerlerini nasıl etkilediğine’ ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki etkileri

Temalar	Kodlar	f
Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkileri	Ahlaki ve manevi değerlerin deformasyonu açısından risk ve tehditler.	3
	Arkadaş ortamında öğrenmenin avantajlarından mahrumiyet.	2
	Öğrencilerde asosyalleşme	2
	Teknoloji bağımlılığı	2
	Yaparak yaşayarak öğrenmenin avantajlarından mahrumiyet.	2
	Anne-baba ve büyüklere saygıda azalma.	1
	Eğitimden ziyade eğlenceye eğilimin artması.	1
	Kitap okuma ve ansiklopedi gibi kaynakları kullanma alışkanlığında azalma.	1
	Öğretmene verilen değerde azalma.	1
	Reklamlardaki zararlı içeriklere maruz kalma.	1
	Sorumluluk bilincinde azalma.	1
	Teknoloji merkezli hayat	1
	Umursamazlık	1
	Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci disiplininde bozulma.	1
Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumlu etkileri	Bilgiye kolay ulaşma	1
	Derslerle ilgili inceleme, araştırma yapma imkânı.	1
	Velinin denetiminde faydalı olabilir.	1

Tablo 3 incelendiğinde; dijital dönüşümün öğrenci değerlerini nasıl etkilediğine ilişkin katılımcı görüşlerinin, dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkileri (ile dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumlu etkileri olmak üzere iki tema altında toplandığı, katılımcıların sıklıkla dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki aşındırıcı, olumsuz etkilerine vurgu yaptıkları görülmektedir.

Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkileri teması altında; ahlaki ve manevi değerlerin deformasyonu açısından risk ve tehditler, arkadaş ortamında öğrenmenin avantajlarından mahrumiyet, öğrencilerde asosyalleşme, teknoloji bağımlılığı, yaparak yaşayarak öğrenmenin avantajlarından mahrumiyet, anne-baba ve büyüklere saygıda azalma, eğitimden ziyade eğlenceye eğilimin artması, kitap okuma ve ansiklopedi gibi kaynakları

kullanma alışkanlığında azalma, öğretmene verilen değerde azalma, reklamlardaki zararlı içeriklere maruz kalma, sorumluluk bilincinde azalma, teknoloji merkezli hayat, umursamazlık, uzaktan eğitim sürecinde öğrenci disiplini bozulma 14 adet kod bulunduğu görülmektedir. Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkileri konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Sosyal medya ve benzeri platformlar etik ilkelere dikkat etmekte zorlandığı için etik ilkelere dikkat edilmeyen yayınlar çocukları olumsuz etkilemektedir. Çocuklarda teknoloji bağımlılığına sebep olmaktadır.” (K1)

“...kitap okuma ve ansiklopedi gibi kaynakların kullanımını azaltmıştır.” (K2)

“Doğru bilgileri araştırma adına dijital dönüşüm öğrenci için olumlu olur. Derslerini inceleme araştırma yapabilir.” (K3)

“Ahlaki değerlerin deformasyonu açısından birtakım riskler ve tehditler içermiştir.” (K4)

“...uzaktan eğitim sürecinde öğrenci disiplini bozulmuştur.” (K5)

“...manevi değerlerde olumsuz etkiler oluştu.” (K8)

“Öğrenci değerleri, yaparak, yaşayarak, arkadaş ve çevresiyle etkileşimle sağlanır.” (K9)

“Öğrenciler daha çok teknolojiyi kullandıkları için, Asosyal olup anne baba gibi büyüklere saygı azaldı. Sorumluluklarını bilmez oldular, yani genel olarak bütün değerlerinde bir olumsuzluk söz konusu umursamazlık söz konusu teknoloji hayatlarında her şeyden önemli oldu.” (K10)

“Arkadaşlık paylaşım ikili ilişkileri geliştirme sosyalleşmeyi olumsuz etkilemiştir.” (K11)

“Öğrenci yaparak yaşayarak öğrenmede daha kalıcı bilgiler elde edebiliyor. Arkadaş ortamında daha da öğrenme hızlanabiliyor.” (K12)

“Öğrenciler, eğitimden ziyade eğlenmeye eğlenceye daha çok zaman ayırmaktadır. Bunlar eğitimin kalitesini azaltmaktadır” (K13)

Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumlu etkileri teması altında; bilgiye kolay ulaşma, derslerle ilgili inceleme araştırma yapma imkânı, velinin denetiminde faydalı olabilir isimli üç adet kod bulunduğu görülmektedir. Dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki sınırlı sayıda dile getirilen olumlu etkileri konusunda görüş ifade eden katılımcıların bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Dijital dönüşüm öğrencileri bilgiye kolay ulaşma açısından olumlu etkilemekle birlikte...” (K2)

“Doğru bilgileri araştırma adına dijital dönüşüm öğrenci için olumlu olur. Derslerini inceleme araştırma yapabilir.” (K3)

“Bu daha çok veliye bağlı, velinin denetiminde faydalı olabilir.” (K7)

Sosyal Paylaşım Platformlarının Öğrenci Değerleri Üzerindeki Etkileri

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ‘Sosyal paylaşım platformlarının (facebook, instagram, tiktok vd.) öğrencilerin değerlerini nasıl etkilemiştir?’ şeklindeki açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Sosyal Paylaşım Platformlarının Öğrenci Değerleri Üzerindeki Etkileri

Temalar	Kodlar	f
Sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumsuz etkileri.	Özentinin artması.	4
	Öğrencilerin çevrelerindeki kişilere saygılarının azalması.	3
	Özel hayatın gizliliğinin zedelenmesi.	2
	Kültür ve kimlik bunalımı.	2
	Manevi değerlerde erozyon	2
	Faydası olduğu kadar sakıncalı	2
	Ahlaki değerlerde erozyon.	1
	Aile, akraba ve arkadaşlık ilişkilerinin zayıflaması.	1
	Bu platformların daha çok eğlence amaçlı kullanılması.	1
	Davranış bozukluklarının yaygınlaşması.	1
	Kazandırılmaya çalışılan değerlerin sanal ortamda öğrenilen değerlere yenik düşmesi.	1
	Merhamet duygularının zayıflaması.	1
	Olumsuz örneklerin rol model alınması.	1
Zaman israfı	1	
Sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumlu etkileri.	Sakıncalı olmakla birlikte faydalı da	2
	Öğrencilerin daha sosyal olmasını sağlıyor.	1

Tablo 4 incelendiğinde; sosyal paylaşım platformlarının (facebook, instagram, tiktok vd.) öğrencilerin değerlerini nasıl etkilediğine ilişkin katılımcı görüşlerinin; sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumsuz etkileri ve sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumlu etkileri olmak üzere iki tema altında toplandı, katılımcıların tamamı sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumsuz etkileri konusunda görüş bildirirken, çok az sayıda katılımcının bu platformların olumlu yönleri de bulunduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumsuz etkileri teması altında; özentinin artması, öğrencilerin çevrelerindeki kişilere saygılarının azalması, faydası olduğu kadar sakıncalı, kültür ve kimlik bunalımı, manevi değerlerde erozyon, özel hayatın gizliliğinin zedelenmesi, ahlaki değerlerde erozyon, aile akraba ve arkadaşlık ilişkilerinin zayıflaması, bu platformların daha çok eğlence amaçlı kullanılması, davranış bozukluklarının yaygınlaşması, kazandırılmaya çalışılan değerlerin sanal ortamda öğrenilen değerlere yenik düşmesi, merhamet duygularının zayıflaması, olumsuz örneklerin rol model alınması, zaman israfı isimli 16 adet kod bulunduğu görülmektedir. Sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumsuz etkileri konusunda bildirilen görüşlere ilişkin bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir;

“Saygı, özeni ve manevi değerler olumsuz yönde etkilendi.” (K3)

“Aile akraba arkadaşlık ilişkisi zayıflamıştır. Merhamet duyguları zayıfladı. Özeni tavır ve davranış bozukluğu yaygınlaştı.” (K4)

“Saygı, öz benlik, özeni kavramalarında olumsuz etki gösterdiğini düşünüyorum.” (K8)

“Platformlarda olumlu olumsuz her şey olduğu için öğrencilerde daha çok olumsuzlukları örnek aldılar. Youtuberlara özendiler, onlar gibi davranmak istediler, yanlış olanlar normalleşti.” (K10)

“Sosyal paylaşım platformları bazı öğrencilerin daha sosyal olmasını sağlarken birçok öğrencinin manevi değerlerinin bozulmasına yol açmıştır. Öğrencilerin çevrelerindeki kişilere saygılarını azaltmıştır.” (K2)

“Şahsi düşüncem, öğrencileri olumsuz yönde etkilemiştir. Kendini bulma ve yön verme döneminde bu olumsuzluklar yeni nesli bir kültür ve yaşam buhranına sokmuştur.” (K1)

“Bu platformlardan dolayı, özel hayatın gizliliği kalmamış yanlış kullanılmalarından dolayı ahlaki değerlere verilen önem azalmış, bunlar amacı dışında daha çok eğlence amaçlı kullanılır olmuştur.” (K5)

“Değer diye bir şeyden bahsetmek daha zor, özellikle mahremiyet yok denecek kadar az oluyor.” (K13)

“Faydalı yönleri olduğu kadar, bu platformların sakıncalı yönlerinde olduğunu düşünüyorum.” (K7)

“Kazandırılmaya çalışılan değerler uygulamalı olarak yapılan ve öğrenilen değerler, dolayısıyla sanal ortamın bunu vermesi sadece kuru bilgi kalır.” (K11)

“Sosyal paylaşım ağları ,, Geniş ölçüde vakti boşa harcama şeklinde ortaya çıktı. Çocukların kontrolü zor olduğundan ne yaptıkları hakkında bilgisiz kalınmıştır.” (K12)

Sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumlu etkileri teması altında; sakıncalı olmakla birlikte faydalı da, öğrencilerin daha sosyal olmasını sağlıyor şeklinde iki adet kod bulunduğu görülmektedir. Sosyal paylaşım platformlarının öğrencilerin değerleri üzerindeki olumlu etkileri konusunda bildirilen bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir;

“Faydalı yönleri olduğu kadar, bu platformların sakıncalı yönlerinin de olduğunu düşünüyorum.” (K7)

“Sosyal paylaşım platformları bazı öğrencilerin daha sosyal olmasını sağlarken...” (K2)

Dijital Dönüşümün Zararlı Etkilerinden Öğrencilerin Korunması Kapsamında Katılımcıların Önerileri

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ‘Öğrencilerin değerlerinin korunması için dijital dönüşüm kapsamında neler yapılabilir? Önerileriniz nelerdir?’ şeklindeki açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesinde oluşturulan tema ve kodlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Dijital dönüşümün zararlı etkilerinden öğrencilerin korunması konusunda öneriler

Temalar	Kodlar	f
Dijital dönüşümün zararlı etkilerinden öğrencilerin korunması kapsamında öneriler	Aileler seminer vb. yollarla bilinçlendirilmeli ve eğitilmeli	4
	Dijital oyun ve sosyal medya kullanımına sınırlama getirilmeli	3
	Bazı uygulamalar kapatılmalı (Tik Tok gibi)	2
	Güvenlik açığına dikkat edilmeli	2
	Teknoloji dışında farklı faaliyetlere ağırlık verilmeli	2
	Bazı etik kurallar daha keskin bir şekilde platformlarda uygulanmalıdır	1
	Çocukların seviyelerine uygun paylaşımlar ve programlar yapılmalı	1
	Güvenli içeriğe sahip site ve kanallar özendirilmeli	1
	İhtiyacı olmayan öğrencilere telefon alınmamalı	1
	Kültürel değerler oyun yoluyla aktarılmalı, davranışlarla desteklenmeli	1
	Öğrenci sosyal hayata daha fazla adapte edilerek sanal ortamdaki uzaklaştırılmalı	1
	Öğrenciler teknoloji ile saatlerce baş başa bırakılmamalı kontrol edilmeli	1
	Öğrencilere daha çok değerler eğitimi verilebilir	1
	Öğrenciye açık olan kötü rol model olabilecek paylaşımlar engellenmeli	1
	Söz konusu platformlar velilerin gözetiminde kullanılmalı	1
	Teknolojik bağımlılık konusunda öğrenciler eğitilmeli	1

Tablo 4, dijital dönüşümün öğrenciler üzerindeki zararlı etkilerinden korunmak için önerilen çözümleri içermektedir. Çalışmanın sonuçlarına dayanarak, önerilerin çoğunluğu ebeveynlerin ve öğretmenlerin öğrencileri bilinçlendirmesi ve eğitmesi gerektiği yönündedir. Bu öneriler arasında dijital oyun ve sosyal medya kullanımına sınırlama getirilmesi, bazı uygulamaların kapatılması ve güvenlik açığına dikkat edilmesi de yer almaktadır. Ayrıca, öğrencilerin teknolojiden uzaklaştırılmaları ve farklı faaliyetlere yönlendirilmeleri önerilmektedir. Buna ek olarak, etik kuralların daha sıkı bir şekilde uygulanması, çocukların seviyelerine uygun içeriklerin sunulması ve güvenli içeriğe sahip sitelerin özendirilmesi gibi öneriler de yer almaktadır. Tablonun sonuçları, dijital dönüşümün öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerinin farkında olan ve korunma yollarını araştıran bir toplumda yaşadığımızı göstermektedir. Öğrencilerin teknoloji kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi, teknolojik bağımlılık konusunda eğitilmesi ve çevrimiçi platformlarda güvenliği sağlamak için etik kuralların uygulanması önemlidir. Bu önerilerin uygulanmasıyla, dijital dönüşümün öğrenciler üzerindeki zararlı etkileri en aza indirilebilir. 16 farklı kodun yer aldığı bu görüşlerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

“Ailelerin bilinçlendirilmesi gerekir. Teknolojik bağımlılık hakkında öğrencileri eğitmek lazım. Sosyal faaliyetlere ağırlık verilmeli. Aileler kültürel olarak eğitilmelidir.” (K1)

“Aile seminerleri düzenlenmeli, kültürel değerler oyun yoluyla aktarılmalı, anlatım yoluyla değil, eylemlerle gerçekleştirilmelidir.” (K4)

“Değerler eğitimi kapsamında ailelere zom ve benzeri uzaktan eğitim dijital platformlarından eğitim seminerleri verilebilir.” (K7)

“Öğrenciler teknoloji ile saatlerce baş başa bırakılmamalı. Kontrol edilmeli, bunun için ailelere yönelik seminerler yapılabilir. Öğrencilere daha çok değerler eğitimi verilebilir. Teknoloji dışında öğrencilere değişik faaliyetler yapılabilir.” (K10)

“Özellikle sosyal medyanın küçük yaşlardaki öğrenciler tarafından kullanılmasının sınırlandırılması sağlanmalı, güvenli içeriğe sahip site ve kanalların özendirilmesi gerekmektedir.” (K2)

“Bazı uygulamalar, Tik Tok mesela kesinlikle kapatılmalı, oyun ve sosyal ağlarda sınırlama getirilmeli, güvenlik açığı gözetilmeli.” (K8)

“Bazı etik kuralların daha keskin bir şekilde platformlarda uygulanması gerekir.” (K13)

“Öğrenciye açık olan kötü rol model olabilecek paylaşımlar engellenmelidir. İyi örnekler çoğaltılmalı, çocukların dikkatini çeken oyunlar ve paylaşımlar olmalıdır. Çocuğun ilgileri göz önüne alınarak seviyelerine uygun paylaşımlar ve programlar yapılmalıdır.” (K12).

Yapılan alıntılardan görüldüğü gibi, öğretmenler dijital dönüşümün zararlı etkilerinden öğrencilerin korunması konusunda farklı önerilerde bulunmuşlardır. Öneriler arasında, ailelerin bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi, teknolojik bağımlılık hakkında öğrencilerin eğitilmesi, sosyal faaliyetlere ağırlık verilmesi, kültürler değerler oyun yoluyla aktarılması, değerler eğitimi kapsamında seminerler düzenlenmesi, bazı uygulamaların kapatılması, güvenlik açığına dikkat edilmesi, etik kuralların uygulanması, kötü rol model olabilecek paylaşımların engellenmesi gibi öneriler bulunmaktadır. Bu önerilerin genel olarak amaçları, öğrencilerin dijital dünyada zararlı etkilerden korunmasını sağlamak ve dijital teknolojilerin doğru ve dengeli kullanımını teşvik etmektir. Ayrıca, öğrencilere kültürel ve

değerler eğitimi de verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu önerilerin hayata geçirilmesi, öğrencilerin sağlıklı ve dengeli bir dijital yaşam sürdürmelerine yardımcı olabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Dijital dönüşüm ve öğrenci değerleri üzerindeki etkisi: öğretmen görüşlerine dayalı bir araştırma sonuçlarına göre; dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerini genel olarak olumlu etkilediği, katılımcıların, dijital dönüşümün bilgiye ulaşmayı ve eğitimin paydaşları arasında bilgi paylaşımını kolaylaştırdığı ve hızlandırdığı, eğitim içeriklerine zenginlik kazandırdığı, doğrudan ve görsel öğrenmeye olanak sağladığı, iletişimi hızlandırdığı, eğitim materyallerini zenginleştirdiği, öğrenci ve öğretmenlerin çalışma şartlarını kolaylaştırdığı, uzaktan eğitime imkân sağladığı, amacına uygun olarak kullanıldığında faydalı olduğu görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Daha az sayıda görüşte de dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkilerine dikkat çekilerek, dijital dönüşümün öğrencilerin grupla öğrenmelerini olumsuz etkileyerek öğrenmeyi bireyselleştirdiği, yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi açısından eğitimi olumsuz yönde etkilediği, çocukların eğitim öğretime kanalize olmasını zorlaştırdığı, öğrenciler arasında dikkat eksikliğinin fazlaştığı hususları dile getirilmiştir. Ardıç ve Altun'un (2017) araştırması, günümüz öğrencilerinin önceki kuşaklardan farklı değerlere, tutumlara, becerilere ve ilgi alanlarına sahip olduğunu göstermektedir. Pedro'ya (2006) göre yeni milenyumun öğrencileri, "iletişimde ve ilişkilerde tekdüze değiller, anında geri bildirim istiyorlar ve oyunlaştırılmış, dijital olarak geliştirilmiş bir sosyal ortamda yaşıyorlar" (akt. Şahin, 2009). Pedro'ya (2006) göre yeni milenyumun öğrencileri, "dijital araçların dilini keşfeden, yaparak ve deneyimleyerek öğrenen, birden fazla işlemin üstesinden gelebilen, dikkat süresi kısa olan, sürekli bir konudan diğerine atlayan, fantezi dünyaları gelişmiş, grafik öğelere metin öğelerinden ve dijital araçlara basılı materyallerden daha fazla öncelik veren" öğrencilerdir. Ardıç ve Altun (2017) tarafından yapılan bir araştırmaya göre dijital çağın öğrencileri konsantrasyon sorunu yaşamakta; Bilgiç, Duman ve Seferoğlu (2011) ise dijital yerlilerin bilgiye hızlı eriştiğini ve makaleleri baştan sona okumak yerine rastgele (kapsül şeklinde) okumayı tercih ettiğini ortaya koymuştur. Ayrıca grafikleri metne tercih etmekte ve aynı anda birçok şey yaparak öğrenmeyi tercih etmektedirler. Ateş (2010), Nel, Evrekli ve Balm (2011) tarafından yapılan çalışmalarda, sınıfta teknoloji kullanımının öğrenme üzerinde olumlu bir etkisi olduğu gösterilmiştir. Güven ve Sülün (2012), Oktay ve Çakır (2013) ve diğerleri tarafından bilgi teknolojilerinin akademik performans ve öğrenmeye katılım üzerinde olumlu bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; katılımcılar dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerinde olumsuz etkileri konusunda çok sayıda tespit ve değerlendirmede bulunmuşlardır. Buna göre; dijital dönüşüm ahlaki ve manevi değerlerin deformasyonu açısından risk ve tehdit oluşturmakta, öğrencileri arkadaş ortamında ve yaparak yaşayarak öğrenmenin avantajlarından mahrum bırakmaktadır. Öğrencilerde asosyalleşme, teknoloji bağımlılığı, anne-baba ve büyüklere saygıda azalma, eğitimden ziyade eğlenceye eğilimin artması, kitap okuma ve ansiklopedi gibi kaynakları kullanma alışkanlığında azalma, sorumluluk bilincinde azalma, teknoloji merkezli hayat tarzı, umursamazlık, öğretmene verilen değerde azalma gibi olumsuzluklar gözlemlenmektedir. Ayrıca öğrenciler reklamlardaki zararlı içeriklere maruz kalmakta ve uzaktan eğitim yapılan dönemlerde öğrenci disiplininde bozulmalar görülmektedir. Diğer taraftan katılımcılarca, dijital dönüşümün bilgiye kolay ulaşma, derslerle ilgili inceleme araştırma yapmaya imkân sağlama gibi az sayıda öğrenci değerleri üzerinde olumlu etkisi olduğu bildirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; katılımcıların tamamı sosyal paylaşım platformlarının (facebook, instagram, tiktok vd.) öğrencilerin değerleri üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmişlerdir. Sosyal paylaşım platformları; öğrencilerde özentinin artması, kültür ve kimlik bunalımı, ahlaki ve manevi değerlerde erozyon, öğrencilerin çevrelerindeki kişilere saygılarının azalması, aile akraba ve arkadaşlık ilişkilerinin, merhamet duygularının zayıflaması, kötü örneklerin rol model alınması, davranış bozukluklarının yaygınlaşması gibi olumsuz etkiler göstermekte, eğitimle öğrencilere kazandırılmaya çalışılan değerlerin sanal ortamda öğrenilen değerlere yenik düşmesine, özel hayatın gizliliğinin zedelenmesine, daha çok eğlence amaçlı kullanılarak öğrencilerde zaman israfına yol açmaktadır. Diğer taraftan bu platformların öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağladığı, faydalı yönlerinin de bulunduğu ilişkin bazı olumlu görüşler de bulunmaktadır. İli tarafından 2013 yılında yapılan bir araştırmaya göre, şiddet içeren video oyunları, haberler ve sosyal medya videoları öğrenciler için kötü örnek oluşturmaktadır. Aynı araştırma, şiddet içeren yayınları gören gençlerin şiddete karşı daha az duyarlı hale gelebileceği sonucuna varmıştır. Yıldız (2012) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, sosyal ağ siteleri günümüz öğrencilerinin alışkanlıkları ve yaşam tarzları üzerinde zararlı bir etkiye sahiptir. Çalışma, sosyal ağ sitelerinin dijital yerlilerin bilgi ve mahremiyet bilgilerini nasıl etkilediğini incelemiştir. Aksaçoğlu ve Yılmaz (2007), öğrencilerin bilgisayar ve televizyon kullanımının okuma alışkanlıklarını nasıl etkilediğini araştırdıkları çalışmalarında, bilgisayar kullanım sıklığı ile okuma oranı arasında negatif bir korelasyon olduğunu ve çocukların bilgisayar ve televizyon kullanımının okuma alışkanlıklarını olumsuz etkilediğini bulmuşlardır. Yıldız'ın (2012) araştırmasına katılanlar, öğrencilerin mahremiyet ve utanç kavramlarının değiştiğini, küfür ve argo terimlerin öğrenciler arasında popüler hale geldiğini ve kabul gördüğünü, dürüstlük ve doğruluk fikirlerinin farklılaştığını ve ahlaki standartların da değiştiğini belirtmiştir. Yıldız'ın (2012) çalışmasına göre, genç nesil mahremiyeti eski nesilden farklı algılamakta ve Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım sitelerinde kişisel ve özel fotoğraflarını paylaşırken kendilerini rahat hissetmektedir.

Araştırmada; dijital dönüşümün zararlı etkilerinden öğrencilerin korunması kapsamında katılımcılar; ailelerin seminer vb. yollarla bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi, dijital oyun ve sosyal medya kullanımına sınırlama getirilmesi, bazı uygulamaların kapatılması (Tik Tok gibi), güvenlik açıklarının giderilmesi, teknoloji dışında farklı faaliyetlere ağırlık verilmesi, bazı etik kuralların daha keskin bir şekilde platformlarda uygulanması, çocukların seviyelerine uygun paylaşımlar ve programlar yapılması, güvenli içeriğe sahip site ve kanalların özendirilmesi, ihtiyacı olmayan öğrencilere telefon alınmaması, kültürel değerlerin oyun yoluyla aktarılması ve davranışlarla desteklenmesi, öğrencinin sosyal hayata çekilerek sanal ortamdan uzaklaştırılması, öğrencilerin teknoloji ile saatlerce baş başa bırakılmaması, öğrencilere verilen değerler eğitiminin artırılması, öğrenciye açık kötü rol model olabilecek paylaşımların engellenmesi, söz konusu platformların velilerin gözetiminde kullanılması, teknolojik bağımlılık konusunda öğrencilerin eğitilmesi önerilerinde bulunmuşlardır. Bilgiye erişim internet, teknolojik araçlar ve teknolojinin hızla ilerlemesiyle daha kolay hale gelmiştir. Mevcut senaryo nedeniyle, geleneksel öğretmen fikri değişmiş ve teknik yeterlilik konu uzmanlığının önüne geçmiştir. Günümüzde, profesörlerin sadece bilgi aktarmak yerine öğrencilerin bilgi edinmelerine yardımcı olmaları gerektiği ve öğretmenin bilgelik kaynağı olma işlevinin terk edildiği söylenebilir (Jan, 2017). Akpınar ve Aydın'ın (2010) eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişime ilişkin görüşleri üzerine yaptığı çalışmaya göre, öğretmenler değişen sorumluluklarının bilincindedir ve öğrenci merkezli, en yeni öğretim taktiklerini ve prosedürlerini kullanmalıdır. Bilgiç, Duman ve Seferoğlu'nun (2011) dijital yerlilerin özellikleri ve bunların çevrimiçi ortam tasarımı nasıl etkilediğine ilişkin çalışmasına göre öğretmenler ders planlarına yeni fikirler eklemelidir. Prensky (2001) "dijital yerliler" olarak adlandırdığı günümüz çocuklarının çevrimiçi sosyal ağlara, bilgisayar oyunlarına, anlık mesajlaşmaya dahil olduklarını ve cep telefonlarının evrenlerinin merkezi olduğunu belirtmiştir. Özgan, Arslan ve Kara'ya (2014) göre popüler kültür, kötü rol modelleri ve derse ilgisizlik gibi olumsuz sonuçlar doğurmakta, saldırgan davranışları teşvik etmekte ve sosyal ve ahlaki sorunlar yaratmaktadır.

Katılımcıların çoğunluğu, dijital dönüşümün eğitim öğretim faaliyetlerini olumlu etkilediğini düşünmektedir. Öğretmenler, dijital dönüşümün bilgiye erişimi kolaylaştırdığını, eğitim içeriklerini zenginleştirdiğini, iletişimi hızlandırdığını, eğitim materyallerini zenginleştirdiğini ve öğrenci ve öğretmenlerin çalışma şartlarını kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca, dijital dönüşümün uzaktan eğitim için faydalı olduğu da vurgulanmıştır. Ancak, bazı öğretmenler dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerinde olumsuz etkilerine dikkat çekmişlerdir. Öğretmenler, dijital dönüşümün öğrencilerin grupla öğrenmelerini olumsuz etkileyerek öğrenmeyi bireyselleştirdiği, yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi açısından eğitimi olumsuz yönde etkilediği, çocukların eğitim öğretime kanalize olmasını zorlaştırdığı, öğrenciler arasında dikkat eksikliğinin fazlaştığı gibi konularda endişelerini dile getirmişlerdir. Ayrıca, katılımcılar, dijital dönüşümün öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkilerine de dikkat çekmişlerdir. Bu olumsuz etkiler arasında ahlaki ve manevi değerlerde deformasyon, öğrencilerin asosyalleşmesi, teknoloji bağımlılığı, sorumluluk bilincinde azalma ve kitap okuma alışkanlıklarında azalma gibi konular yer almaktadır. Son olarak, katılımcılar sosyal paylaşım platformlarının öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkilerine de dikkat çekmişlerdir. Sosyal paylaşım platformlarının, öğrencilerde özentinin artması, kültür ve kimlik bunalımı, ahlaki ve manevi değerlerde erozyon, öğrencilerin çevrelerindeki kişilere saygılarının azalması gibi konularda olumsuz etkileri olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda aşağıdaki öneriler getirilebilir;

Dijital dönüşümün öğretim faaliyetleri üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra, öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkilerine karşı dikkatli olunmalıdır. Eğitimciler, dijital araçları kullanırken öğrencilerin ahlaki, manevi ve sosyal değerleri üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurmalı ve özellikle ailelerin de bu konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Öğrencilere dijital araçların doğru kullanımı konusunda eğitim verilmelidir. Bu eğitimlerde, dijital araçların sadece eğitim amaçlı kullanımı değil, aynı zamanda öğrencilerin kişisel gelişimleri ve sosyal hayatları üzerindeki etkileri de ele alınmalıdır.

Sosyal medya ve diğer dijital platformların öğrenci değerleri üzerindeki olumsuz etkilerine karşı önlemler alınmalıdır. Bu platformların kullanımıyla ilgili kurallar belirlenmeli ve öğrencilere bu kuralların önemi anlatılmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin dijital platformlardaki içerikleri seçmelerinde, izlemelerinde ve paylaşımlarında yönlendirici olunmalıdır.

Dijital araçlar, öğrencilerin öğrenme süreçlerini desteklemek için kullanılabilir. Öğretmenler, dijital araçları öğrencilerin öğrenme stillerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun şekilde kullanarak öğrencilerin daha aktif ve etkili öğrenmelerini sağlayabilirler.

Eğitimde uzaktan öğrenme süreçlerinin artmasıyla birlikte, öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, öğrencilere dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik eğitimler verilmeli ve öğrencilerin dijital araçları daha etkili ve verimli şekilde kullanmalarını sağlanmalıdır.

Eğitimcilerin dijital araçları etkili bir şekilde kullanabilmeleri için eğitim almaları da önemlidir. Öğretmenlere dijital teknolojilerin eğitimdeki rolü ve kullanımı konusunda eğitimler verilmeli, dijital araçların doğru ve etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik rehberler ve kaynaklar sunulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akpınar, B., & Aydın, K. (2010). Eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişim algıları. *Eğitim ve Bilim*, 32(144), 71-80.
- Aksaçlıoğlu, A. G., & Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Ardıç, E., & Altun, A. (2017). Dijital çağın öğreneni. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi (IJONASS)*, 1(1), 12-30.
- Ateş, M. (2010). Ortaöğretim coğrafya derslerinde akıllı tahta kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 409-427
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(1), 1-9.
- Balkin, J. M., & Sonnevend, J. (2016). The digital transformation of education. *Education and social media: Toward a digital future*, 9-24.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.
- Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri. *Akademik Bilişim*, 2(4), 1-7.
- Bilyalova, A. A., Salimova, D. A., & Zelenina, T. I. (2020). Digital transformation in education. In *Integrated Science in Digital Age: ICIS 2019* (pp. 265-276). Springer International Publishing.
- Güven, G., & Sülün, Y. (2012). Bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 68-79.
- İli, K. (2013). "Sosyal medya ortam ve araçlarının öğrenci davranışlarına etkisi (Gaziçiğliği Anadolu Lisesi Örneği)". (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnel, D., Evrekli, E., & Balım, A. G. (2011). Öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersinde eğitim teknolojilerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(2), 128- 150.
- Jan, H. (2017). Teacher of 21st century: Characteristics and development. *Research on Humanities and Social Sciences*, 7(9), 50-54.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80
- Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Oktay, S., & Çakır, R. (2013). Teknoloji destekli beyin temelli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarıları, hatırlama düzeyleri ve üst bilişsel farkındalık düzeylerine etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 10(3), 3-23
- Oliveira, K. & de Souza, R. A. (2022). Digital transformation towards education 4.0. *Informatics in Education*, 21(2), 283-309.
- Özgan, H., Arslan, C., & Kara, M. (2014). Popüler kültürün öğrenci davranışları üzerinde algılanan etkileri. *EKEV Akademi Dergisi*, 58(58), 469-484.
- Pedro, F. (2006). *The new millennium learners: Challenging our views on ICT and learning*. OECD/CERI. Retrieved from <http://www.oecd.org/education/ceri/38358359.pdf>, Erişim Tarihi: 10.02.2023
- Prensky, M. (2001). Dijital natives, dijital immigrants. *NCB Univercity Press*, 9(5), 1-6
- Schenk, B., & Dolata, M. (2020). Facilitating digital transformation through education: A case study in the public administration.
- Subaşı, M., ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 419- 426.
- Şahin, M. C. (2009). Yeni binyılın öğrencilerinin özellikleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 155-172.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2020). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldız, A. K. (2012). Sosyal paylaşım sitelerinin dijital yerlilerin bilgi edinme ve mahremiyet anlayışına etkisi. *Bilgi Dünyası*, 13(2), 529-542.